

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlation study) เรื่อง ความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ในเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกตำบลบ้านจำ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกรายย่อยทุกรายที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านจำ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี และขึ้นทะเบียนเป็นผู้เลี้ยงสัตว์ปีกไว้ที่สถานีอนามัยตำบลบ้านจำ ปี พ.ศ. 2549 จำนวนทั้งหมด 139 คน โดยนับ 1 คน ต่อ 1 ครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก รายย่อยทุกรายที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ปีกไว้ที่สถานีอนามัยตำบลบ้านจำ ปี พ.ศ. 2549 จำนวน ทั้งหมด 139 คน ซึ่งต้องเป็นผู้ที่กำลังเลี้ยงสัตว์ปีกอยู่จริงในช่วงที่มีการจัดเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลทั่วไปเรื่องความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรค ไข้หวัดนกในเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีเนื้อหา ดังนี้

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีกและ ข้อมูลการรับรู้ข่าวสาร โดยข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัว ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีกประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ ประสบการณ์การเลี้ยงสัตว์ปีก ประเภทสัตว์ปีกที่เลี้ยง วิธีการเลี้ยง การมีสัตว์ปีกที่ เลี้ยงและสัตว์ปีกในหมู่บ้านป่วยหรือตายอย่างผิดปกติ และข้อมูลการรับรู้ข่าวสาร ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับประสบการณ์การได้รับรู้ข่าวสารและแหล่งที่มาของข่าวสาร รวมทั้งหมดมี 15 ข้อ

ส่วนที่ 2. ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ประกอบด้วยคำถามในเรื่อง การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก จำนวน 8 ข้อ การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก จำนวน 5 ข้อ การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก จำนวน 10 ข้อ และการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก จำนวน 6 ข้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบตอบเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยและไม่แน่ใจ รวมทั้งหมดมี 29 ข้อ โดยแบ่งการให้คะแนนเป็นตอบถูกให้ 1 คะแนนตอบผิดและไม่แน่ใจให้ 0 คะแนน โดยมีข้อคำถามเชิงบวก จำนวน 21 ข้อและข้อคำถามเชิงลบ จำนวน 8 ข้อ เกณฑ์พิจารณาคะแนนความเชื่อด้านสุขภาพโดยรวม (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2540) คือ

ระดับความเชื่อดี	หมายถึง	ได้คะแนนความเชื่อตั้งแต่ร้อยละ 80.0 ขึ้นไป (23.2 – 29 คะแนน)
ระดับความเชื่อปานกลาง	หมายถึง	ได้คะแนนความเชื่อระหว่างร้อยละ 60.0-79.9 (17.4 – 23.2 คะแนน)
ระดับความเชื่อต่ำ	หมายถึง	ได้คะแนนความเชื่อต่ำกว่าร้อยละ 60.0 (0 – 17.3 คะแนน)

ส่วนที่ 3. พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของเกษตรกร โดยมีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ประกอบด้วยคำถามในเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคไข้หวัดนกของเกษตรกรด้านการบริโภคสัตว์ปีก จำนวน 4 ข้อ พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคไข้หวัดนกของเกษตรกรด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก จำนวน 3 ข้อ พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคไข้หวัดนกของเกษตรกร ในด้านการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสัตว์ปีก จำนวน 8 ข้อและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคไข้หวัดนกของเกษตรกรด้านการควบคุมโรคและการทำลายสัตว์ปีก จำนวน 3 ข้อ รวมทั้งหมดมี 18 ข้อ โดยคำตอบเป็นแบบปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ โดยมีข้อคำถามเชิงบวกจำนวน 13 ข้อและข้อคำถามเชิงลบจำนวน 5 ข้อ การประเมินความถี่ของการปฏิบัติมีความหมายดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	หมายถึง	เกษตรกรทำกิจกรรมนั้นสม่ำเสมอหรือทุกครั้ง
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	หมายถึง	เกษตรกรทำกิจกรรมนั้นเป็นบางครั้งหรือนานๆครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	เกษตรกรไม่เคยทำกิจกรรมนั้นเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
ปฏิบัติทุกครั้ง	3	1
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	2	2
ไม่เคยปฏิบัติ	1	3

เกณฑ์ตัดสินระดับพฤติกรรมกำบังโรคไข้วัดคน

ในการพิจารณาตัดสินระดับพฤติกรรมกำบังโรคไข้วัดคนของเกษตรกร จำนวน 18 ข้อ คิดเป็นคะแนนเต็ม 54 คะแนน ซึ่งโดยทั่วไปการยอมรับพฤติกรรมใดนั้น ถ้าปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 80 ถือว่าผ่านตามเกณฑ์ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2540) ดังนั้นผู้ศึกษาจึงกำหนดระดับคะแนนดังนี้

ระดับดี	หมายถึง	ได้คะแนนพฤติกรรมตั้งแต่ร้อยละ 80.0 ขึ้นไป (43.1 – 54 คะแนน)
ระดับปานกลาง	หมายถึง	ได้คะแนนพฤติกรรมระหว่างร้อยละ 60.0-79.9 (32.4 – 43.1 คะแนน)
ระดับต่ำ	หมายถึง	ได้คะแนนพฤติกรรมต่ำกว่าร้อยละ 60.0 (0 – 32.4 คะแนน)

การหาคุณภาพและเครื่องมือ

ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาสุขภาพสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน อาจารย์ประจำสาขาวิชาสัตวแพทยศาสตร์สุขภาพ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน และอาจารย์ประจำภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index [CVI]) เท่ากับ 0.82 จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจน เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนที่จะนำไป หาค่าความเชื่อมั่นต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ ที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกในตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 30 คน ซึ่งเป็น ตำบลใกล้เคียงกัน และมีลักษณะการเลี้ยงสัตว์ปีกคล้ายกัน เพื่อดูความชัดเจนของภาษาและระยะเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ในส่วนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.75

แบบสัมภาษณ์ในส่วนของพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.71

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะให้ข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่างโดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาโดยกลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวออกจากการศึกษาได้โดยไม่มีผลกระทบใดๆ และข้อมูลที่ได้เป็นความลับจะเผยแพร่ผลการศึกษาในภาพรวมเท่านั้นผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมที่จะตอบแบบสัมภาษณ์เท่านั้น (ภาคผนวก)

การรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิธีสัมภาษณ์และดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ขออนุมัติหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เสนอต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี สาธารณสุขอำเภอบางระจัน และหัวหน้าสถานีอนามัยตำบลบ้านจำเพื่อแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างทราบก่อนเก็บข้อมูล
4. ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่จัดเก็บได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องก่อนการนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลคะแนนความเชื่อด้านสุขภาพ และคะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของเกษตรกร วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างระดับคะแนนความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของเกษตรกรโดยใช้สถิติ Spearman's Rank Correlation Coefficient ซึ่งจะพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามเกณฑ์ของ มันโรว์ (Munro B.H., 1997) ดังนี้

ค่าตั้งแต่	0	ถึง	0.25	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก
ค่าตั้งแต่	0.26	ถึง	0.49	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ค่าตั้งแต่	0.50	ถึง	0.69	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่าตั้งแต่	0.70	ถึง	0.89	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
ค่าตั้งแต่	0.90	ถึง	1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก